

SL(5)544 – Rheoliadau Addysg (Trefniadau Apelau Derbyn) (Cymru) (Coronafeirws) (Diwygio) 2020

Cefndir a Diben

Gwneir **Rheoliadau Addysg (Trefniadau Apelau Derbyn) (Cymru) (Coronafeirws) (Diwygio) 2020** ("Rheoliadau 2020") o dan bwerau yn adrannau 94(5), (5A), 95(3), (3A) a 138(7) o Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 ("Deddf 1998") ac maent yn gwneud diwygiadau i Reoliadau Addysg (Trefniadau Apelau Derbyn) (Cymru) 2005 ("Rheoliadau 2005").

Mae Rheoliadau 2020 yn diwygio Rheoliadau 2005 i newid gofynion gweithdrefnol a chyfansoddiadol mewn perthynas ag apelau ar gyfer derbyn i ysgolion mewn ymateb i effaith y coronafeirws (COVID-19) ar y trefniadau ar gyfer yr apelau hyn.

Mewn amgylchiadau penodol gall paneli apelio ystyried apelau fel panel o ddau (yn hytrach na thri), gellir cynnal gwrandawiadau o bell ar sail cyflwyniadau ysgrifenedig (yn hytrach na wyneb yn wyneb), a darperir mwy o hyblygrwydd mewn perthynas â'r dyddiad cau ar gyfer gwneud penderfyniad ynghylch apelau. Mae'n ofynnol i'r panel gael ei gynorthwyo gan glerc hyfforddedig. At hynny, mae Rheoliadau 2020 yn diwygio'r dyddiadau cau sy'n berthnasol i'r broses apelio fel eu bod yn cyfeirio at ddiwrnodau calendr neu ddyddiad penodol yn hytrach na "diwrnodau ysgol", sef y term a ddefnyddir yn y Cod Apelau Derbyn i Ysgolion ("y Cod") - gwneir y Cod o dan adran 84 o Ddeddf 1998.

Mae'r gofynion sy'n ymwneud ag apelau derbyn i ysgolion wedi'u hamlinellu yn Rheoliadau 2005 (fel y'u diwygiwyd gan Reoliadau 2020) a'r Cod a byddant yn parhau i gael eu hamlinellu yn y manau hyn.

Mae'r diwygiadau wedi'u gweithredu yn y modd hwn yn hytrach na thrwy ddiwygio'r Cod. Mae hyn oherwydd y byddai'r weithdrefn ar gyfer diwygio'r Cod, a amlinellir yn Adran 85 Deddf 1998, yn arwain at oedi o ran y rheolau newydd yn dod i rym, a fyddai'n annymunol gan fod eu hangen ar frys. Bydd y Cod a Rheoliadau 2005 yn parhau i gael eu darllen ochr yn ochr â'i gilydd. Pan fydd Rheoliadau 2020 yn diwygio gweithdrefn a nodir yn y Cod, bydd Rheoliadau 2020 yn cael blaenoriaeth.

Cyhoeddir canllawiau ochr yn ochr â Rheoliadau 2020 i egluro pa reolau sy'n berthnasol o dan yr amgylchiadau perthnasol. Bydd y Cod yn parhau i fod yn gyflawn a heb ei ddiwygio er mwyn i'r rhai sy'n rhan o'r broses apelau derbyn i ysgolion allu dychwelyd yn hawdd at set glir ac adnabyddus o reolau unwaith y bydd yr achosion o'r coronafeirws (COVID-19) wedi mynd heibio.

Daeth rheoliadau 2020 i rym ar 4 Mai 2020. Byddant yn berthnasol i'r weithdrefn ar gyfer apelau a gyflwynir rhwng y dyddiad hwn, ond cyn 31 Ionawr 2021, yn ogystal ag apelau sydd eisoes ar y gweill ond nad ydynt wedi dod i ben eto ar yr adeg y daw Rheoliadau 2020 i rym. Ac eithrio ar gyfer y darpariaethau penodedig hynny a fydd yn parhau i gael effaith mewn amgylchiadau cyfyngedig (gweler rheoliad 3(1)), bydd Rheoliadau 2020 yn dod i ben ar 31 Ionawr 2021. Ar ôl dod i ben, bydd Rheoliadau 2005 wedyn yn berthnasol eto i apelau a gyflwynir o 1 Chwefror 2021 ymlaen, ac i apelau sy'n mynd rhagddynt ar y dyddiad dod i ben ac nad ydynt wedi'u penderfynu gan banel apêl.

Gweithdrefn

Negyddol.

Materion technegol: craffu

Nodwyd y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Rheol Sefydlog 21.2(iv) - ei bod yn ymddangos bod iddo effaith ôl-weithredol lle nad yw'r deddfiad sy'n ei awdurdodi yn rhoi awdurdod pendant ar gyfer hyn

Mae Rheoliad 1(2)(b) yn cael effaith ôl-weithredol yn yr ystyr ei fod yn cynnwys apelau a gychwynnwyd cyn i Reoliadau 2020 ddod i rym. Mae'r Pwyllgor yn nodi bod angen y ddarpariaeth hon fel y gall Rheoliadau 2020 ddod i rym ar unwaith ar 4 Mai 2020, ac i barhau i gynnwys apelau presennol (gweler pwynt Rhinweddau pellach 1. isod).

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y tri phwynt technegol a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion neu bolisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Noda'r Pwyllgor y torrir y rheol 21 diwrnod (h.y. y rheol y dylai 21 diwrnod fod rhwng y dyddiad y gosodir is-ddeddfwriaeth gerbron y Senedd a'r dyddiad y daw'r is-ddeddfwriaeth i rym), a'r esboniad am y torri'r rheol a ddarparwyd gan Rebecca Evans AC, y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd, mewn [llythyr](#) at y Llywydd, dyddiedig 1 Mai 2020.

Mae'r llythyr yn nodi bod Rheoliadau 2020 yn diwygio dros dro rai gofynion gweithdrefnol a chyfansoddiadol a amlinellir yn Rheoliadau 2005 yn ymwneud â phaneli apelau derbyn i ysgolion tan 31 Ionawr 2021. Mae'n mynd ymlaen i ddweud:

"Gwneir y newid hwn er mwyn caniatáu i'r apelau hyn barhau i gael eu cynnal er gwaetha'r anawsterau ymarferol sylweddol a achosir gan y mesurau sydd eu hangen i gyfyngu ar ledaeniad y coronafeirws (COVID-19). Mae'r mesurau hyn yn cynnwys y canllawiau ar gadw pellter cymdeithasol a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru ac Iechyd Cyhoeddus Cymru, sy'n cyfyngu ar allu partïon i gyfarfod wyneb yn wyneb, a'r canllawiau ar hunanynysu, sy'n peri anawsterau o ran sicrhau digon o aelodau panel ar gyfer gwrandawiadau apêl."

Mae'n nodi bod Rheoliadau 2020 wedi gwneud "diwygiad untro i Reoliadau 2005" gyda'r nod o roi cymaint o hyblygrwydd â phosibl i'r broses apelio barhau, a thrwy hynny fynd i'r afael â phryderon rhieni ynghylch ble y dylai eu plant fynd i'r ysgol, gan gyfyngu hefyd ar y risg i baneli apelio o ran dal neu ledaenu'r feirws.

Mae'r llythyr yn nodi hefyd, "At hynny, gan fod y rhan fwyaf o apelau derbyn i ysgolion yn cael eu cynnal rhwng mis Ebrill a mis Mehefin, byddai cydymffurfio â'r confensiwn 21 diwrnod yn ei gwneud yn amhosib i'r hyblygrwydd hwn gael ei gyflwyno mewn pryd i'r awdurdod derbyn fynd i'r afael â'r rhan fwyaf o'u gwaith apelau."

Mae'r Pwyllgor yn nodi bod y [Memorandwm Esboniadol](#) yn nodi gwybodaeth ychwanegol i gefnogi torri'r rheol 21 diwrnod ac, yn benodol, mae'n tynnu sylw at y ffaith bod eisoes ôl-groniad o apelau eilaidd ac y gallai cydymffurfio â'r rheol yn yr achos hwn barlysu'r system apelio am y cyfnod hwnnw. Nodwn hefyd fod y Memorandwm Esboniadol yn cyfeirio at adborth cadarnhaol gan randdeiliaid ar gyfer

y cynigion (gweler paragraff 5.1); yn tynnu sylw at y mesurau diogelwch helaeth sydd wedi'u hymgorffori yn Rheoliadau 2020 i sicrhau bod gan apelyddion ddigon o amser o hyd i apelio, a bod rhybudd o'r newidiadau wedi'i ddarparu i'r sector a rhieni trwy ganllawiau a gyhoeddwyd ar 16 Ebrill 2020 (gan gynnwys adran cwestiynau cyffredin), sef diwrnod cynnig lleoedd ysgolion cynradd.

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion neu bolisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Noda'r Pwyllgor fod y Memorandwm Esboniadol yn nodi, "...na fu'n bosibl paratoi Asesiad Effaith Rheoleiddiol na Busnes." Mae adran 76(2)(a) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn diffinio asesiad effaith rheoleiddiol fel asesiad o'r costau a'r buddion tebygol o gydymffurfio ag is-ddeddfwriaeth berthnasol yn Nghymru. Mae adran 76(1) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru lunio cod ymarfer yn nodi eu polisi ynghylch cynnal asesiadau effaith rheoleiddiol mewn cysylltiad ag is-ddeddfwriaeth berthnasol yng Nghymru. Mae paragraff 4.2 o'r cod yn nodi mai "polisi Gweinidogion Cymru fydd cynnal asesiad effaith rheoleiddiol ... gyda'r eithriadau canlynol". Mae'r Pwyllgor yn nodi'r chweched bwled o baragraff 4.2, sy'n ymddangos yn berthnasol o dan yr amgylchiadau presennol ac sy'n nodi nad oes angen asesiad o'r fath, "Lle bo angen rhoi'r is-ddeddfwriaeth Gymreig berthnasol yn ei lle yn ddi-oed i ddelio ag argyfwng (er enghraifft, Clwy'r Traed a'r Genau neu Ffliw Adar)".

Nodwn, fodd bynnag, fod paragraff 6.1 o'r Memorandwm Esboniadol yn nodi, "Ni ragwelir y bydd unrhyw effaith sylweddol ar fusnesau, elusennau na chyrff gwirfoddol a bydd Rheoliadau Diwygio Trefniadau Apelau 2020 mewn grym am gyfnod dros dro hyd at 31 Ionawr 2020." At hynny, mae'r Memorandwm Esboniadol yn nodi bod ymgysylltu wedi digwydd gyda rhanddeiliaid, er enghraifft, "Mae'r adborth wedi bod yn gadarnhaol ac mae'r hyblygrwydd arfaethedig o ran sut y caiff apelau eu gweinyddu wedi'i groesawu" (paragraff 5.1).

Nodwn hefyd fod Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant (gweler paragraff 6.4), ac Asesiad Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (gweler paragraffau 6.5 a 6), wedi'u cynnal gan nodi na fydd effaith andwyol.

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion neu bolisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd.

Mae Rheoliad 2(2) yn nodi y bydd Rheoliadau 2020 yn peidio â chael effaith ar 31 Ionawr 2021 yn ddarostyngedig i ddarpariaeth arbed benodol (a nodir yn Rheoliad 3). Mae'r Pwyllgor yn nodi'r cyfiawnhad yn y Memorandwm Esboniadol, yn enwedig ym mharagraff 4.6, am gyfnod cyfan Rheoliadau 2020, "Ystyrir bod hwn yn ddyddiad dod i ben addas oherwydd dylai ganiatáu digon o amser i ddelio â'r holl apelau sy'n berthnasol i blant a fydd yn dechrau mewn ysgolion newydd ar ddechrau blwyddyn academaidd 2020/21 pan fydd nifer yr apelau hynny ar ei anterth. Bydd hefyd yn helpu i ddelio ag apelau a gaiff eu gohirio tan yr hydref, sydd hefyd yn gyfnod prysur o ran apelau sy'n deillio o geisiadau yn ystod y flwyddyn, yn aml ar gyfer grwpiau blwyddyn ar wahân i'r dosbarth derbyn neu flwyddyn 7. Caiff Rheoliadau Diwygio Trefniadau Apelau 2020 eu hadolygu'n barhaus yn ystod y cyfnod y byddant mewn grym."

Y goblygiadau yn sgil gadael yr Undeb Ewropeaidd.

Ni nodwyd unrhyw oblygiadau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Ymateb y Llywodraeth

Nid oes angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 18 Mai 2020 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

Senedd Cymru

Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

—

Welsh Parliament

Legislation, Justice and Constitution Committee